

TRADITSIOONILISE TIIBETI MEDITSIINI TERAPEUDI KUTSESTANDARD

Nimetus kutsetunnistusel: traditsioonilise tiibeti meditsiini terapeut, tase 7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1. Töö kirjeldus

Kutsealal on kolm kutset:

Traditsioonilise tiibeti meditsiini spetsialist, tase 5,

Traditsioonilise tiibeti meditsiini terapeut, tase 6,

Traditsioonilise tiibeti meditsiini terapeut, tase 7.

Traditsiooniline tiibeti meditsiin (edaspidi TTM) on üks iidsemaid tänini käigus olevaid terviklikke meditsiinisüsteeme patsiendi keha, energia ja meele tasakaalustamiseks, olles kasutusel nii terviseprobleemide ennetamises kui ravis.

Tase 5 TTM spetsialist

TTM spetsialisti töö on erinevate tiibeti meditsiini võtetega säilitada või taastada tasakaal ning harmoonia inimeses ja tema suhetes loodusega (ümbristevaga), mis tagaks tervise, õnneliku elu ja pikaajalisuse.

TTM spetsialist oskab nõustada patsienti, anda soovitusi toitumise ja eluviisi osas. Ta valdab enamikke leebid tiibeti teraapiaid ja teab, millal neid on otstarbekas kasutada. Ta oskab soovitada tiibeti ravijooga harjutusi, mõistab põhjuse ja tagajärje seoseid.

Tase 6 TTM terapeut

Omab vähemalt 5 aastat praktilist töökogemust patsientidega kui TTM spetsialist ning on osalenud erialastel täiendkoolitustel. Oskab diagnoosida ja nõustada patsienti, anda soovitusi toitumise ja eluviisi osas, on võimeline määrama tasakaalustavat taimeravi, oskab korrektselt kasutada tiibeti teraapiaid. Oskab soovitada tiibeti ravijooga harjutusi ja meelearjutusi, mõistab põhjuse ja tagajärje seoseid.

Tase 7 TTM terapeut on töötanud tase 6 TTM terapeudina vähemalt 5 aastat. Lisaks terapeuditööle osaleb ta eriala arendamises, teeb teavitustööd, tutvustab oma töövaldkonda ja kujundab tiibeti traditsioonilise meditsiini mainet: peab loenguid ja koolitab, esineb avalikkuse ees, suhtleb teiste institutsioonide, näiteks kutseliitudega. Tase 7 terapeut koolitab eriala spetsialiste, annab edasi teoreetilisi teadmisi ja õpetab praktilisi oskusi, juhendab ja nõustab kolleege. Ta kirjutab erialaseid artikleid ja raamatuid, teeb teaduslikku uurimistööd.

A.2 Tööosad

A.2.1 Patsiendi seisundi hindamine ja anamneesi kogumine

2.1.1. Patsiendi esmase seisundi hindamine;

2.1.2. Patsiendi pöördumise põhjuste väljaselgitamine ja andmete kogumine;

2.1.3. Teabe andmine traditsioonilise tiibeti meditsiini terapeutilise protsessi ja võimaluste kohta.

A.2.2 Teraapia planeerimine

- 2.2.1. Küsitlusest kokkuvõtete tegemine ja teraapia eesmärkide püstitamine;
- 2.2.2. Sobivate terapeutiliste meetodite valimine;
- 2.2.3. Arvestamine patsiendi seisundi, tundlikkuse ja vastunäidustustega.

A.2.3 Teraapia läbiviimine ja tulemuslikkuse hindamine

- 2.3.1. Valitud teraapia läbiviimine traditsioonilise tiibeti meditsiini teraapiavõtetega;
- 2.3.2. Reaktsioonide ja tagasiside jälgimine ja hindamine;
- 2.3.3. Kokkuvõtete tegemine ja teraapia tulemuslikkuse hindamine.

A.2.4. Tiibeti ravimite määramine ja invasiivsete protseduuride teostamine

- 2.4.1. Tiibeti loodusravi preparaatide määramine;
- 2.4.2. Meeleharjutuste õpetamine;
- 2.4.3. Invasiivsete teraapiate läbiviimine.

A.2.5 Eneserefleksioon ja areng terapeudina

- 2.5.1. Oma tööprotsessi analüüsimine ja enesehindamine;
- 2.5.2. Edusammude ja väljakutsete kaardistamine.

A.2.6 Eriala edendamine ja teavitustöö tegemine

- 2.6.1. Osalemine eriala arendamises, tutvustades oma töövaldkonda ja kujundades traditsioonilise tiibeti meditsiini terapeudi mainet;
- 2.6.2. Erialaste raamatute ja artiklite kirjutamine; teadusliku uurimistöö tegemine;
- 2.6.3. Avalikkuse ees esinemine, koostöö meedia ning oluliste institutsioonidega (näiteks teised kutseliidud).

A.2.7 Täiskasvanute koolituste läbiviimine

- 2.7.1. koolituste ja loengute ettevalmistamine, läbiviimine ja tagasiside analüüs;
- 2.7.2. erialase koolituse lõputööde juhendamine ja retsenseerimine;
- 2.7.3. kolleegide nõustamine.

A.3 Töökeskkond ja töö eripära

TTM terapeut töötab eraettevõtluses, tervise- ja taastusravikeskustes ja/või mujal liigitamata tervishoiualade valdkonnas (EMTAK kood 86909). TTM terapeudi tööks on vajalik privaatne ja vaikne spetsiaalse sisustuse (teraapialaud ja -vahendid) ning hea ventilatsiooniga tööruum. Kätesaadavad peaksid olema joogivesi ja tualeti kasutamise võimalus.

Terapeudi tööaeg on paindlik, see jaguneb tööks patsientidega, iseseisvaks tööks ja enesetäiendamiseks. Töö on psühholoogiliselt pingeline ning toimub pidevalt muutuv keskkonnas, mis on tingitud patsientide erinevatest probleemidest ja motivatsioonist.

A.4 Töövahendid

Teraapialaud, linad, rätikud, tekid. Tiibeti teraapiates kasutatavad teraapiavahendid. Diagnostika läbiviimiseks vajaminevad vahendid. Kirjutamisvahendid, arvuti.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

TTM terapeudil peab olema hoolivus, empaatiavõime, usaldusväarsus, diskreetsus, tolerantsus, analüüsivõime, loovus, paindlikkus, asjatundlikkus, hea pingetaluvus, koostöövõime, karisma ja organisatsioonivõimed.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Kõrgharidus, soovitatavalt magistri tasemel. Invasiivsete teraapiate teostamise eelduseks on meditsiiniline kõrgharidus. Vähemalt 5 aasta pikkune praktiline töökogemus tase 6 TTM terapeudina. Erialased täiendkoolitused nõutud mahus.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

TTM terapeut tase 7 kutse koosneb kaheksast kompetentsist. Selle kutse taotlemisel on vajalik kõigi kompetentside tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

1. Patsiendi seisundi hindamine ja anamneesi kogumine

Tegevusnäitajad:

- 1.1. Hindab patsiendi seisundit, arvestades tema hoiakut, kõnnakut, meeleseisundit, häält, jumet, kehalõhna, kehaenergia tüüpi, pulssi, uriini, keelt jm;
- 1.2. Küsitleb patsienti, lähtudes pöördumise põhjusest; võtab anamneesi, arvestades senist terviseprobleemi- ja ravi kulgu, elukäiku ning haigusloo koostamise põhimõtteid;
- 1.3. Selgitab patsiendile või tema lähedastele töö eesmärgid ja sisu; võtab patsiendilt informeeritud nõusoleku.

Teadmised:

- 1) traditsioonilise tiibeti meditsiini teooria ja toimemehhanismid;
- 2) traditsioonilise tiibeti meditsiini diagnostikameetodid;
- 3) põhjuse ja tagajärje seosed ning terviseprobleemide tekkemehhanismid;
- 4) isikuandmete kaitse põhimõtted.

2. Teraapia planeerimine

Tegevusnäitajad:

- 2.1. Teeb küsitlusest kokkuvõtte; püstitab teraapia eesmärgid lähtudes anamneesist;
- 2.2. Valib sobiva terapeutilise meetodi (*ku-nye* massaaž, moksibustsioon, akupressuur, *hor-me*, kuputeraapia, *thur-ma*, *juk-chö* teraapia, vanniteraapia, *tar-ga*, kompressid, mantraravi vm);
- 2.3. Arvestab teraapiaid planeerides patsiendi seisundi, tundlikkuse, näidustuste ja vastunäidustustega.

Teadmised:

- 1) traditsioonilise tiibeti meditsiini teraapiameetodid, nende näidustused ja vastunäidustused.

3. Teraapia läbiviimine ja tulemuslikkuse hindamine

Tegevusnäitajad:

- 3.1. Teeb teraapiat valitud meetodiga (*ku-nye* massaaž, moksibustsioon, akupressuur, *hor-me*, kuputeraapia, *thur-ma*, *juk-chö* teraapia, vanniteraapia, *tar-ga*, kompressid, mantraravi vm);
- 3.2. Soovitab vajadusel kasutada ravimtaimi;
- 3.3. Õpetab vajadusel hingamis- ja liikumisharjutusi (*ne-jang* ravijooga vm);
- 3.4. Jälgib ja hindab patsiendi reaktsioone ja tagasisidet teraapiale ning analüüsib saadud teavet, lähtudes tiibeti meditsiini põhimõtetest; teeb vahkokkuvõtte ning vajaduse korral korrigeerib

(intensiivsuse, ulatuse, kestvuse vm osas) teraapia kulgu;
3.5. Teeb teraapiaprotsessist lõppkokkuvõtte; dokumenteerib oma tegevuse, kasutades korrektset erialaterminoloogiat ja emakeelt; hindab oma tegevust ja teraapia tulemuslikkust.

Teadmised:

- 1) traditsioonilise tiibeti meditsiini teraapiad;
- 2) tiibeti ravijooga baasharjutused ja hingamisharjutused;
- 3) ravimtaimede tundmine ning kasutamisoskus;
- 4) toitumise ja eluviisi seosed inimtüübi ja patoloogia, haigestumise ja tervenemisega.

4. Tiibeti ravimite määramine ja invasiivsete protseduuride teostamine

Tegevusnäitajad:

- 4.1. Valib ja määrab patsiendile tervise toetamiseks tiibeti loodusravi preparaate;
- 4.2. Õpetab patsiendile vajadusel sobivaid meeleharjutusi (meditatsioonid, mantrad vm);
- 4.3. Viib vajadusel läbi invasiivseid teraapiaid (*thur-ma, tar-ga*).

Teadmised:

- 1) tiibeti mantrad ja meditatsiooniharjutused;
- 2) traditsioonilises tiibeti meditsiini retseptuuris enamkasutatavad ravimid;
- 3) invasiivsed traditsioonilise tiibeti meditsiini teraapiad (*thur-ma, tar-ga*).

5. Eneserefleksioon ja areng terapeudina

Tegevusnäitajad:

- 5.1. Analüüsib oma tööprotsessi, hinnates oma praktilise mahtu, töö intensiivsust ning koormuse sobivust; töötab oma võimetele kohaselt ja hoolitseb oma tervise, vaimse ja füüsilise tasakaalu eest;
- 5.2. Kirjeldab teraapiatsükli põhjal oma rolli ja vastutust terapeudina ning analüüsib oma mõtteid ja tundeid;
- 5.3. Hindab oma arengut terapeudina, kirjeldades oma tugevusi, toob välja oma arengupotentsiaali ja seab enesearengule eesmärgid.

Teadmised:

- 1) terapeudi eneserefleksioon

VALITAVAD KOMPETENTSID

6. Eriala edendamine ja teavitustöö tegemine

Tegevusnäitajad:

- 6.1. Omab nägemust erialast ja selle arengust, osaleb eriala arendamises traditsioonilise tiibeti meditsiini terapeudi tööd kirjeldades ja täiustades, osaleb meetodit arendavate töögruppide või komisjonide töös;
- 6.2. Arendab traditsioonilise tiibeti meditsiini terapeudi kutse- ja hindamisstandardit ning osaleb komisjonides;
- 6.3. Kirjutab erialaseid artikleid ja raamatuid; teeb teaduslikku uurimistööd, viies läbi küsitlusi ja eksperimente;
- 6.4. Teeb erialast teavitustööd, esineb ja võtab sõna meedias, tutvustades traditsioonilist tiibeti meditsiini avalikkusele läbi intervjuude, esinemiste, koolituste, töötubade või muu info jagamise; korraldab üritusi erialase teabe levitamiseks;
- 6.5. Arendab koostööd oluliste institutsioonidega nagu teised kutseliidud, ettevõtted ja riigiasutused.

Teadmised:

- 1) täiend- ja alternatiivmeditsiini valdkonda reguleeriv seadusandlus;
- 2) teadustöö tegemise oskused;
- 3) TAM kutseüsteem, kutsestandardi koostamise põhimõtted.

7. Täiskasvanute koolituse läbiviimine

Tegevusnäitajad:

- 7.1. Valmistab ette ja viib läbi koolitusi ja loenguid;
- 7.2. Juhendab erialase koolituse lõputöid; retsenseerib lõputöid ja osaleb lõputööde hindamises; osaleb hindajana kutseeksamil;
- 7.3. Nõustab kolleege ja õppureid.

Teadmised:

- 1) grupiprotsessid ja grupidünaamika seaduspärasused;
- 2) esitlustehnika kasutamise oskus.

KUTSET LÄBIV KOMPETENTS

8. Traditsioonilise tiibeti meditsiini terapeudi kutset läbiv kompetents

Tegevusnäitajad:

- 8.1. suhtleb patsiendikeskselt kogu teraapiaprotsessi vältel;
- 8.2. arvestab patsiendi individuaalseid iseärasusi, tema ealisi, soolisi, kultuurilisi, poliitilisi ja religioosseid erisusi ning nende mõju teraapiaprotsessile;
- 8.3. oma tegevuses on suunatud patsiendi intellektuaalse, emotsionaalse ja füüsilise tasakaalu saavutamisele ja hoidmisele;
- 8.4. dokumenteerib oma tegevuse, kasutades korrektset erialaterminoloogiat;
- 8.5. lähtub oma töös konfidentsiaalsuse põhimõtetest ning tagab kirjalike märkmete ja digitaalsete andmete kaitstuse;
- 8.6. täiendab tööalaseid teadmisi läbi pideva professionaalse arengu;
- 8.7. mõistab oma erialase kompetentsuse piire; mõistab koostöö vajadust erinevate meditsiinivaldkondade ja -süsteemide vahel;
- 8.8. järgib oma töös kutsega seonduvaid õigusakte ning keskkonna ohutusnõudeid;
- 8.9. lähtub oma töös täiend- ja alternatiivmeditsiini terapeudi eetikakoodeksist;
- 8.10. planeerib oma aega, töötab süsteemselt ja organiseeritult;
- 8.11. vajadusel annab esmaabi.

Teadmised:

- 1) inimese anatoomia ja füsioloogia alused;
- 2) inimese haigusõpetuse / patoloogia alused;
- 3) terapeudi kutse-eeetika;
- 4) täiendmeditsiini valdkonda reguleerivad õigusaktid.

**C-osa
ÜLDTEAVE**

Kutsestandardi koostajad

Anu Rootalu-Wachsmann, Eesti Ngak-Mang Instituut
Kaia-Kaire Hunt, Põlistarkuste ja Rahvaravi Kool
Olev Poolamets, Eesti Tiibeti Traditsioonilise Meditsiini
Akadeemia

Kutsestandardi kinnitaja	Täiend- ja Alternatiivmeditsiini Kutsenõukogu
Kutsenõukogu otsuse number	K20-8
Kutsenõukogu otsuse kuupäev	25.11.2020
Kutsestandard kehtib kuni	24.11.2025
Kutsestandardi versiooni number	1
Viide Ametite Klassifikaatorile ISCO-08	2230 Täiendmeditsiini ja loodusravi tippspetsialistid
Lisa 1 Täiend- ja alternatiivmeditsiini terapeudi eetikakoodeks	